

Slovenska univerza
za tretje življenjsko obdobje
e-novice

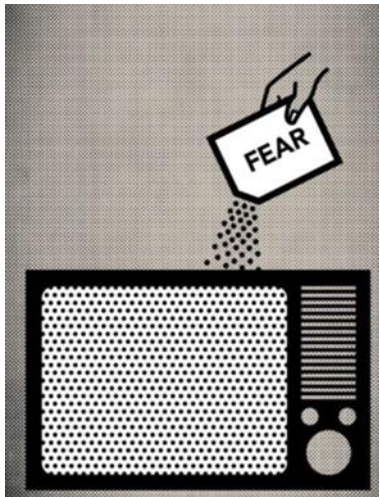
Univerza za tretje življenjsko obdobje **37** let

»Delajte, kar imate radi in imejte radi, kar delate.«
Esther Duflo, prejemnica Nobelove nagrade za ekonomijo

Zdaj je čas modrosti, zdaj ni čas za porabništvo. Preberite, tiče se vseh nas!

Po 37-ih letih, ki jih je Slovenska UTŽO uspešno prebrodila - o tem priča njeno delo, pričajo njeni študenti, kopica nagrad in priznanj itd. - je v teh časih na robu svojih zmogljivosti. Najmanjše dodatnih, večjih prostorov, zmanjšanje števila članov v študijskih skupinah zaradi upoštevanja socialne distance, novo usklajevanje urnikov, stroški razkužil, usposabljanje študentov in mentorjev za uporabo programa Zoom (nad 400 udeležencev) itd. prinašajo komaj obvladljivo organizacijsko delo in nove stroške univerzi. Zdaj je bolj kot kdaj koli potrebno zavedanje, da naše potrebe, naše želje in naše preference ne morejo biti pomembnejše od tega, kar potrebuje in zmore skupnost, ki smo jo vsi skupaj ustvarili. O 37-ih letih gradnje odnosov in zanesenega dela govorita vsaj dva metra časopisnih izrezkov, filmov, objav, raziskav, pričevanj partnerskih ustanov doma in po svetu. Svoje napore so v rast in razvoj UTŽO vtkali številni prostovoljci, študenti, mentorji in drugi. Zdaj ni čas za zahteve po tem, naj bo vse, kot je bilo, po tem ali onem urniku, po teh ali onih prostorih, po enakih članarinah kot lani ... Zdaj je čas za prilagodljivost, sodelovanje, razumevanje, solidarnost. Te lastnosti so nam moralno in družbeno potrebne. Zdaj ni čas za porabništvo v slogu »Meni pa to ne paše«. Pomagajte sebi in vsem nam, da univerzo ohranimo.

Vir: Slavimir Stojanović FUTRO

Saj ne moremo večno spremljati novic in zaskrbljeno čakati, da mine. Živimo dalje, a previdno!

Ljubljana, september 2020

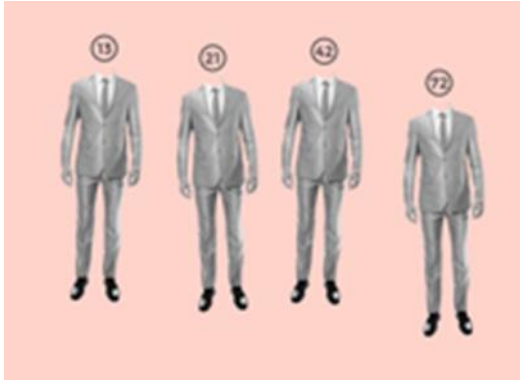
Na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani vstopamo v 37. študijsko leto. Zbrali smo podatke pri podobnih ustanovah v Evropi o tem, kako zagotoviti varnost in premostiti viralne čase. Skupine UTŽO, kjer študenti tvorijo trdno povezano skupnost, kjer animator/ica dobro opravlja svojo pomembno vlogo, se že pripravljajo na jesenski »comeback«. Program bomo začasno prenesli v lokalni prostor (obiskovanje razstav, učenje v avtentičnem okolju, ustrezno preoblikovanje programa), v druge predavalnice, celo v Kino Bežigrad. Več kot štiristo študentov in mentorjev se že usposablja za uporabo aplikacij (Teamviewer, Zoom). Skupine bomo razdelili. Svoje kolege v predavalnici bodo lahko nekateri opazovali na zaslonu, se z njimi pogovarjali. Naslednji teden bodo drugi sedeli v predavalnici in gledali kolege na zaslonu. Zveni zapleteno? Majhne skupine bodo ostale v predavalnicah kot doslej. Maske bodo obvezne, seveda. Najemamo še nove večje prostore, a po njih je veliko povpraševanje! Obnašali se bomo odgovorno do sebe in drugih ter se držali »hišnega reda«.

Ko leta niso ovira in z življenjem nadaljuješ, si nekje "in"

Ljubljana, 21. junij 2020

Profesorica Ana Krajnc, predsednica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje in študentke Vida Vilhar Pobegajlo, Maruška Soklič Klasinc in Boža Kavčič, ki že več kot dvajset let obiskujejo univerzo za tretje življenjsko obdobje, so za oddajo Tednik, TV Slovenija 1, razčlenile pomen dela in učenja v poznejših letih življenja. V jeziku mladih so povedale, da se zaradi znanja, informacij počutijo "in". Več od 9.20' dalje na

<https://4d.rtv slo.si/arhiv/tednik/174702116>

Smo pred zakonom in zdravjem res vsi enaki?

Ljubljana, 11.-12. junij 2020

Tema spletne konference *Biti mlad sto let* v koordinaciji Centra za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani je bil *starizem*. Govorci so osvetlili dogajanja v domovih starejših, kjer je bilo število okužb stanovalcev desetkrat višje od števila okužb starejših zunaj domov. 2. člen Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju pravi, da ima vsakdo »pravico do najvišje možne stopnje zdravja, da nihče ne sme ogroziti zdravja drugih«. Vsi moramo imeti *dostop do nujne medicinske pomoči*, te pa srednješolsko izobražene medicinske sestre in negovalke v domovih ponoči niso mogle ali smele nuditi. V domovih je bila tako kršena pravica do najvišje stopnje zdravja. Problematično je bilo zdravljenje pacientov brez njihovega soglasja ali soglasja svojcev. Še več, najnižjo stopnjo umrljivosti zaradi COVID-19 so beležile države, ki imajo najmanj starih prebivalcev (Bolgarija, Romunija, Grčija, Poljska, Rusija). V vseh državah je prevladalo mnenje, da se nima smisla z vprašanjem preveč ukvarjati, saj gre za stare! Je vsako življenje res vredno ali je to zgolj krilatica?

Izbrisana, Ko vas ni bilo, Lara - trojček avtorskih filmov za študente UTŽO Ljubljana Ljubljana, junij-julij 2020

Nadaljuje se filmski abonma *Srečamo se v kinu* za študente UTŽO. Film *Izbrisana* obravnava temo, ob kateri smo na Slovenskem navadno zardeli, pogledali stran in molčali, je povedal antropolog, scenarist Miha Mazzini v pogovoru dr. Filipom Breskvarjem. To je sicer evolucijsko priporočljivo, saj na ta način skupnost preživi, a 3 % članov skupnosti le dela po svoje. Vse je človeško. Na izbrisane sta se v tistih turbulentnih časih ločevanja Slovenije od Jugoslavije zgrnili maščevalnost in napetost, ki ju je bilo čutili ob spremembah in omajani identiteti. Miha Mazzini je s tem filmom nastavljal zrcalo naši majhni skupnosti, v kateri je

težje biti radikalno svoj kot v večjih. »Naša potreba po egalitarnosti je velika in glede te smo na vrhu evropske lestvice,« ... v skupnosti, kjer mrgoli pregovorov, kot so *Molk je zlato* in *Kdor molči, desetim odgovori*, je že tako.

Obdonavski sosedi (Danube networkers) smo organizirali mednarodno bienalno, tokrat spletno konferenco

10.-11. julij 2020

Konferenco *Sharing and caring beyond borders* smo pripravili Obdonavski sosedi (Danube networkers, DANET) in ILEU, Ulm, v podporo izobraževanju, participaciji in medgeneracijskosti starejših vzdolž Donave. Veliko neznank je bilo. Učili smo se preoblikovati metode iz oči v oči v digitalne metode, ki zahtevajo natančen, strukturiran, prav nič spontan potek srečanja, vaje udeležencev iz uporabe konferenčnih storitev, denimo Zoom, močan internet, hiperpovezave do filmov in deljenje zaslona. Po odmoru smo lahko šli v virtualni bar in poiskali sogovornike (če smo jih poznali že od prej, je kar šlo). Zvečer smo bili na kulturnem virtualnem večeru, ki smo ga udeleženci pripravili sami. Vse je moralo teči gladko. Iz Bruslja so se oglasili evropski in iz Ulma deželni politiki ... Konferenca je namensko premogla le dve plenarni predavanji, več koncentracije namreč nimamo. Spoznali smo, kako različna je stopnja digitalizacije ekonomije in družbe (digitalni indeks) v različnih državah, odvisna tudi od t. i. »medijske biografije« vsakega od nas (radio, televizija, pametni telefon, internet itd.) pa tudi od stopnje funkcionalne pismenosti. **Starejši naj bi participirali v javnem procesu digitalizacije od spodaj navzgor.** To se zdaj dogaja v Ulmu v projektu Digitalna prihodnost mesta. Pojavile so se tudi dobre stare teme: Navzočnost starejših v javnih občilih? Pozitivna podoba starejših? V delovni skupini je nastopila *Dr. Dušana Findeisen* s prispevkom *Zakaj digitalno izobraževanje na daljavo ni dovolj?* in poudarila pomen emocij tudi v digitalnem izobraževanju, predstavila je filmsko ustvarjanje na UTŽO Ljubljana, uvedla je nov koncept »socialne bolečine«, ki jo različno občutimo, če smo dolgo fizično ločeni od drugih ali če nas skupina zavrže. Zveni poznano, kajne?

<http://conference2020.codanec.eu/workshop-1-en/>

Ko smo na posvetu posedli okrog miz, smo lahko sneli maske.

Starejši niso »ostala skupina«

Ljubljana, 15. julij 2020

Delež starejših prebivalcev bo leta 2030 30 %, je poudaril Peter Beltram na posvetu Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in Andragoškega centra Slovenije v hotelu Plaza v Ljubljani, ki ga je moderirala mag. Ema Perme z MIZŠ. V prihodnosti bo treba podpreti ranljive, a tudi neranljive skupine starejših, je poudarila Olga Drogenik. Nevenka Bogataj in mag. Ester Možina (ACS) vidita rešitve v izobraževanju za skupnost in v skupnosti, kar je še posebej pomembno v fragmentirani družbi, kot je naša. Najbolj se je povečalo število terciarno izobraženih mladih (20 % je univerzitetno izobraženih), a jih ekonomija ne posrka, saj je 26 % mladih za svoje delo nadizobraženih. Kmalu bo 60 % preprostih del odpadlo, ker bodo digitalizirana, robotizirana. Večina konzultiranih o tem, kakšna naj bo *Strategija izobraževanja odraslih do leta 2030*, prihaja s področja poklicnega izobraževanja odraslih in je razumljivo na strani tega. Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je zagovarjala pomen drugih področij in ciljnih skupin. Začetne spretnosti, ki jih pridobimo s šolanjem, je treba razvijati v odraslosti in pozni odraslosti. Zato so starejši od 45. leta dalje ranljiva družbena skupina, skupina, ki jo je v njenih prizadevanjih potrebno podpreti na njej ustrezen način. Ne le v pridobivanju znanja, tudi v gradnji njene kolektivne identitete. *Ni le zgolj ena od ostalih skupin*. Z izobraževanjem je treba podpreti njihovo participacijo v družbi, delo in delovanje, dejavno staranje, sodelovanje z drugimi rodovi, če naj bo družba zdrava. Dobra novica: v strategiji izobraževanja odraslih se bodo združila vsa ministrstva. Končno je napočil ta trenutek! Pred 37. leti smo že opozarjali na to, da izobraževanje starejših ni le predmet tedanjega Ministrstva za šolstvo, saj gre za učenje na temelju socialnih odnosov, za situacijsko in skupnostno učenje, ki ustvarjajo nove socialne prakse.

Z maskami na obrazu na sestanku Slovenske EAPN

Revščina pomen imeti manj vsega, tudi izobraževanja

Ljubljana, avgust 2020

13 slovenskih organizacij, ki kakorkoli delujejo na področju boja proti revščini in socialni izključenosti, je ustanovilo **EAPN Slovenija - ta je zdaj članica Evropske EAPN**. Za družbeno vključenost si prizadevajo na sebi lasten način raznorodne organizacije, med njimi tudi Slovenska UTŽO, ki je nova članica mreže. Nekaj poudarkov iz nedavnega poročila o stanju v Sloveniji: revščina zrcali stopnjo družbene neenakosti. Ta se pogosto začne z materialnim pomanjkanjem, kar privede do izključevanja iz skupin, skupnosti, okolij. Biti reven pomeni imeti vsega manj: zdravja, denarja, dela, priložnosti, izobraževanja, kulture, samozavesti itd. Gre torej za širšo dimenzijo človekove stiske, ki vključuje dimenzije »pripadati«, »biti« in »imeti«. **Pokojninska (22 %) in plačna vrzel (7,8 %)** med spoloma je visoka, **90.000 upokojenih oseb** je leta 2018 živel **pod pragom revščine**, ki je 703 evre, minimalni dohodek v letu 2019 pa je bil 402,18 evra. Ja, prav ste slišali, razkorak je nerazumljiv.

Šest prispevkov in dve nagradi v mednarodnem obdonavskem projektu CODANEC

Študijska skupina *Novinarstvo* oziroma njuni članici mag. Pavla Rapoša Tajnšek (za prispevek *Dvojina, kulturna dediščina slovenskega jezika*) in Karolina Jarc (za prispevek *Pevka ljudskih in narodnih pesmi Bogdana Herman*) sta prejeli obdonavski nagradi.

http://codanec.eu/cultural_treasure/?sf_paged=3

Tudi projekt Brezčasno (angl. Timeless) se seli na splet. Zadnje srečanje partnerjev je bilo po Skypu

28. julij 2020

Timeless je projekt, za katerega v notranji govorici skupine partnerjev (Turčija, Litva, Bolgarija, Belgija, Španija, Slovenija) pravimo, da je »lep«, saj povezuje znanje, ki se rojeva v terciarnem izobraževanju, nevladnih organizacijah, svetovalnih podjetjih, nevladnem gibanju, pri čemer smo vsi partnerji vajeni pisanja v angleškem jeziku, pridobili pa smo si tudi izkustveno znanje iz vodenja evropskih projektov. In prav zato, ker je izkustveno, ga je bilo potrebno nabirati dolgo! Še več, projekt je namenjen izobraževalcem starejših odraslih in starejšim odraslim samim. V kakovostnem izobraževanju starejših program nastaja iz prepoznanih govornih in življenjskih ali delovnih potreb udeležencev. V primeru Timeless pa udeleženci z avtorji projekta so-razvijajo program, v katerem gre za pridobivanje znanja angleškega jezika, digitalnih spretnosti, sodelovalno učenje in prikaz snovne ali nesnovne dediščine po izboru udeležencev. Gre za dediščino, ki ji starejši pripisujejo družbeno in estetsko vrednost. »Kako pa kaj COVID-19,« smo še povprašali. Turki odhajajo na počitnice »reševat turški turizem«, v Kataloniji si nadenejo maske takoj, ko izstopijo na prosto. Pravkar vodijo izobraževanje z uporabo znakovnega jezika in pri tem nosijo prozorne plastične zaščitne vizirje ... Več: <https://eutimeless.info/en>

Miha Kržič, predavatelj, ki nas varno vodi mimo čeri računalništva

Računalniško usposabljanje ali modro, ki te hočem modro

Ves september se na UTŽO Ljubljana odvija usposabljanje mentorjev in starejših študentov za uporabo programov Zoom in Teamviewer. Digitalno opismenjevanje je odvisno od naše medijske preteklosti (kaj vse smo že uporabljali). Mentorji so si zapisovali korake, po katerih bodo vodili svoje študente v digitalizirano izobraževanje. Zdaj ali nikoli se bo zmanjšal

digitalni prepad med generacijami. Sodelujejo Miha Kržič, Urška Majaron, Robert Mlakar, Martin Razpotnik.

Kaj veste in česa ne veste o naravni svetlobi v arhitekturi izobraževanja Ljubljana, avgust 2020

Meta Kutin in njeni študenti so raziskali zgodovino stavbe na Poljanski cesti, kjer domuje Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje (stavba je 150 let služila vzgoji in izobraževanju, četudi je grajena kot stanovanjska stavba, četudi je bila nekoč tovarna svile ...). Opravili so kratko raziskavo na temo naravne svetlobe v neformalnem izobraževanju. Vprašani so povedali, da so se svetlobe zavedali le v začetku. Izkazalo se je, da mora biti svetloba tam, kjer je tudi senca, da potrebujemo steklene površine, ki so presekane, da se lahko nanje obesi pogled.

Objave

Taxi, no thank you or socially engaged older adult education. News SIAE

<https://enovicke.acs.si/en/taxi-no-thank-you-or-socially-engaged-older-adult-education-at-slovenian-u3a/>

Zakaj je za izobraževanje zmeraj pravi čas? Ob otvoritvi TVU, Smeri Ravne na Koroškem

<https://www.youtube.com/watch?v=ju6oNwHlaBg>

Prebrali smo v mislih na vas

Avtorica se v tej raziskavi *Inštituta za novejšo zgodovino* osredotoči na (nekdanjo) občino Vič-

Rudnik in organizacijo življenja v njej. Posname več kot trideset intervjujev, pri čemer jo zanima tudi delovanje spomina (ta deluje zmeraj iz zdajšnje situacije) in seveda ni zanesljiv. V Ljubljani so začele rasti nove stanovanjske soseske, pospešeno so urejali tudi pripadajočo infrastrukturo. Ljudje so živeli od plač, pa tudi "fušanja" in sive ekonomije. Zanimale so jih potrošniške dobrine. Sedemdeseta leta so pomenila dvig življenjske ravni za vse prebivalce, potrošniške dobrine so postale dostopne večini gospodinjestev. Življenjski standard mestnih in podeželskih prebivalcev se je izenačeval, prav tako življenjski slog. Razlike v infrastrukturni urejenosti med mestom in podeželjem pa so se nadaljevale. Ne samo komunalna urejenost, tudi vrtci, nove šole in telefonski priključki so na podeželje prihajali počasneje. Ljubljanskim občinam je čedalje bolj primanjkovalo sredstev za reševanje infrastrukturnih vprašanj, nekoliko zaradi hitre rasti prebivalstva in njegovih potreb, nekoliko zaradi slabega gospodarskega položaja. A to desetletje se je mnogim vtisnilo v spomin ...

Napovedujemo, vabimo

Rezultate projekta *4 elementi* (voda, zrak, zemlja, ogenj) bomo ta mesec predstavili izobraževalcem odraslih in drugim. Gre za mite, legende, pripovedke različnih držav in učenje angleščine obrobni družbenih skupin (starejših oseb, starejših z disleksijo, slabo slišočih in vseh drugih, seveda).

17. september ob 10.30, Radio Slovenija Prvi, Oddaja Storž. *Recite znanju DA*. Sodelujejo dr. Boštjan Plut, dr. Dušana Findeisen in Urška Telban.

24. september ob 9.30. *Osebni in družbeni pomen izobraževanja na daljavo*. Strokovni posvet mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje. Pravna fakulteta, Poljanski nasip 2, Ljubljana, seminarska soba št. 3

Ples - igra gibanja. Nadaljujemo partnersko sodelovanje s Plesno zvezdo. Poleg gibalnih in socialnih spretnosti spodbuja ples kognitivne zmožnosti starejših. Več informacij in vpis v plesne programe: Sara Livk, 030 333 503, info@plesnazvezda.si

28. september od 13.30.-16.00. Age Platform Europe, BAGSO ter Nemško zvezno ministrstvo za družino, starejše, ženske in mladino. *Strengthening Older People's Rights in Times of Digitalisation – Lessons learned from COVID-19* (slov. *Utrjevanje pravic starejših v času digitalizacije - Česa smo se naučili iz obdobja COVID-19*)

Širimo obzorja, združujemo ljudi
Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Če besedilo ni oblikovano in slik ne vidite, pritisnite na Pogled ali View in nato HTML.

Spletne novice slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje ureja Dušana Findeisen.

Če novic ne želite več prejemati, to sporočite na naslov univerza3@siol.net